

VÁLASZADÓ

2016/8. AUGUSZTUS

Ne hagyja magát adóellenőrzéskor!

Halmozható a szochokedvezmény?

Új adómentes juttatás 2017-től

Kisebb árbevétel, kevesebb adóelőleg

Kérdések és válaszok

Kedves Olvasó!

Joggal tartanak az vállalkozások, magánszemélyek az adóellenőrzéstől, mert még azok esetében is előfordulhat, hogy az eljárás kedvezőtlen következményekkel jár, akik mindent megtesznek, hogy jogkövető módon teljesítsék adókötelezettségeiket. Cikkünkben felhívjuk a figyelmet az adózók jogaira, s hogy mire kell különösen odafigyelniük észrevétel, fellebbezés, önellenőrzés, az adóhatósági határozattal szembeni bírósági eljárás során.

Ugyanazon munkavállaló után hányszor vehető igénybe szochokedvezmény? – merül fel gyakran a kérdés. Cikkünkben kiderül: nincs akadálya annak, hogy egy társaság a megváltozott munkaképességű – munkaviszony keretében is foglalkoztatott – társas vállalkozó tagja után egyidejűleg két kedvezményrel éljen, s nem tartalmaz a törvény tiltó rendelkezést az egyes adókedvezmények más-más kifizetőnél történő párhuzamos érvényesítésére sem.

Az árbevétel jelentős visszaesésekor gondot okozhat a vállalkozásoknak a korábbi teljesítmény alapján meghatározott adóelőleg megfizetése. Ilyenkor kérhető a kötelezettség mérséklése. Ismertetjük, hogyan, milyen feltételekkel és következményekkel lehetséges ez.

Sem Magyarországon, sem nemzetközi szinten nem tiltja jogszabály, hogy a kapcsolt vállalkozások a piaci ártól eltérő áron – transzferáron – kössenek egymással szerződést. Ugyanakkor minden ország védi az adóbevételét, ezért szokásos piaci ár és transzferár-különbözet meghatározásával általában előírják az államok az adóalapok (társasági adó, helyi adó) módosítását, vagy a szokásos piaci árat tekintik az adó (például az áfa) alapjának. Cikkünkben a magyarországi társaságiadó-összefüggések egy részét mutatjuk be.

Kedvező változás az szja-szabályokban 2017-től, hogy a jelenleginél kedvezőbb feltétellel biztosíthatnak majd szálláshelyet, vagy akár lakhatási támogatást is nyújthatnak a szakképzett munkaerő hiányára panaszkozó munkáltatók a munkahely szerinti településen lakóhellyel nem rendelkező munkavállalók számára.

Ne hagyja annyiban – védekezhet az adóhatósági eljárásokban!

A vállalkozások többsége igyekszik elkerülni, hogy a NAV látókörébe kerüljön. Joggal tartanak az adózók az adóellenőrzéstől, mert még azok esetében is elő-

fordulhat, hogy az eljárás kedvezőtlen következményekkel jár, akik mindent megtesznek, hogy jogkövető módon teljesítsék adókötelezettségeiket.

Ha a könyvelés vagy az azt alátámasztó bizonylatok hibásak, hiányosak, esetleg az üzleti partnerek nem tesznek eleget adókötelezettségeiknek, illetve téves jogsza-

bály-értelmezés miatt a bevallások és az adófizetési kötelezettségek teljesítése nem megfelelő, akkor a felelősség a vállalkozást és a vállalkozás vezető tisztségviselőjét terheli. A vezető tisztségviselők pedig sokszor nincsenek tisztában az adó- és számviteli szabályokkal. Ezzel a feladattal könyvelőt bízhatnak meg, aki jó esetben rendelkezik a szakmájához szükséges tudással, naprakész ismeretekkel. Persze még egy jó könyvelő is hibázhat, és ha a hibát az adóhatóság észleli, akkor bizony ott is bírság lehet a végeredmény.

A vállalkozás fennmaradásának és vagyonának megőrzése érdekében ezért már az adóhatósági ellenőrzés megindításától érdemes adózáásban, adóigazgatási eljárásokban jártas szakember segítségét kérni. Még inkább szüksége lehet szakmai segítségre azoknak, akiket magánszemélyként von ellenőrzés alá a NAV.

Az ellenőrzés alatt ugyanis több eszköz áll az adózó rendelkezésére, hogy megvédje a hosszú évek alatt felépített vállalkozást, valamint a magánvagyonát. A rendelkezésre álló eszközöket pedig maradéktalanul fel is kell használni.

Hasznos tudni, hogy hol tart az eljárás, és erre a törvény lehetőséget is biztosít iratbetekintés formájában.

Iratbetekintés

Az adózó jogosult az ellenőrzés során keletkezett iratokba betekinteni, a megállapításokkal kapcsolatban felvilágosítást kérni. Minden olyan iratot megnézhet, arról másolatot készíthet vagy kérhet, amely jogainak érvényesítéséhez szükséges. Ezt a jogát az adózás rendjéről szóló törvény 12. paragrafus (1) bekezdése és a 100. paragrafus (3) bekezdése tartalmazza.

Persze az adózók még akkor sem mennek szívesen az adóhivatalba, ha hívják őket, nemhogy maguktól besétáljanak. A legtöbb esetben ez nem is javasolt. Az iratbetekintésre azonban nem csak magának az adózónak, hanem meghatalmazottjának is módja van. Ez az adózó számára több szempontból is előnyös. Mindamellett, hogy nem neki kell megjelenni a revizorok előtt, egy szakmai jártassággal, adóhatósági eljárások

**HIÁNYPÓTLÓ
KIADVÁNY**
cégvezetőknek és
könyvelőknek.

Megbízható szakmai támogatás az Adózóna-előfizetéssel

Most minden új és hosszabbító előfizetőnknek elküldjük az **Adóellenőrzés a gyakorlatban** című kiadványunkat!

adózóna

RÉSZLETEK

területén szerzett tapasztalatokkal felvértezett meghatalmazott megfelelőbben tudja értelmezni a látottakat, hallottakat. Ennek pedig az ügy lefolytatásában nagy jelentősége lehet.

Önellenzés

Az ellenzés elején érdemes átnézni a könyvelést és az iratokat, hogy nem maradt-e benne olyan hiba, amit korábban nem vettek észre. Önellenzésre akkor van lehetőség, ha azt az ellenzési eljárás típusa megengedi. Az ismert vagy felismert hibát tartalmazó könyvelést, bevallásokat megéri javítani, önellenzni, mert ha a hibát a revizorok tárják fel, akkor többnyire igen magas, 200 százalékos adóbírsággal sújtják a céget vagy akár a magánszemélyt. Ez pedig azt jelentheti, hogy a késedelmi pótlékkal együtt a megállapítás szerint elmaradt adófizetési kötelezettség több mint háromszorosát kell befizetni az államkasszába.

A bevallások utólagos vizsgálatára irányuló eljárásnál önellenzésre már nincs lehetőség. Vannak azonban a védekezésre további eszközök, amelyek ezeknél az eljárásoknál is rendelkezésre állnak.

Észrevétel

Az ellenzés során feltártakat az adóhatóság jegyzőkönyvben foglalja össze. A jegyzőkönyv tartalmazza a revizorok megállapításait, a számított adóhiányt és mellékletként az alátámasztó dokumentumokat.

Az adózónak joga van a jegyzőkönyvre – főszabály szerint annak átadását, kézbesítést követő 15 napon belül – észrevételt tenni. Az észrevételben vitathatja a jegyzőkönyvből hiányzó, de általa fontosnak tartott tényeket, körülményeket.

Az észrevétel az eljárásban nagyon fontos lehet, mert az adóhatóság nem hagyhatja figyelmen kívül, annak minden pontjára válaszolnia kell. A válaszban meg kell jelölnie, hogy az észrevételben foglaltakból mit fogadott el, és mit nem. Az elutasított pontokkal kapcsolatban pedig indoklási kötelezettsége is van.

Az észrevételre nyitva álló határidő alatt

az adóhatóság határozatot nem hozhat, hatósági intézkedést nem tehet. Ám ha az adózó által tett észrevétel indokolja, akkor kiegészítő ellenőrzést folytat le és kiegészítő jegyzőkönyvet készít. A kiegészítő jegyzőkönyvre szintén tehető észrevétel.

Egy jól összeállított észrevétel sokat segíthet, hiszen az észrevételekkel már a határozat meghozatala előtt módja van az adózónak arra, hogy változtasson az eljárás kimenetelén. Ha ez mégsem sikerül, vagy nem teljesen a kívánt eredményt hozza és az adózó számára kedvezőtlen határozat születik, akkor élhet a fellebbezés jogával.

Fellebbezés

Az elsőfokú határozat ellen az adózó fellebbezhet. A fellebbezést utólagos adómegállapítás esetén a határozat közlésétől számított 30 napon belül annál az adóhatóságnál kell előterjeszteni, amely a megtámadott határozatot hozta. A határidő betartására nagyon oda kell figyelni, mert az elkésett fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítják. Ugyanez a sorsa az olyan fellebbezéseknek, amelyet nem az arra jogosult terjeszt elő.

Az első fokon eljáró adóhatóságnak lehetősége van saját hatáskörében eljárva arra, hogy a megtámadott határozatot visszavonja, illetve a fellebbezésnek megfelelően módosítsa, kijavítsa vagy kiegészítse. Erre azonban ritkán kerül sor. Általában a jogszabályban foglaltaknak megfelelően a fellebbezést az ügy összes iratával együtt felterjeszti a felettes szervhez elbírálásra.

A felettes szerv a fellebbezéssel megtámadott határozatot és az azt megelőző eljárást megvizsgálja, tekintet nélkül arra, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A határozat ellen irányuló fellebbezést egy újabb határozattal fogja elbírálni, amelyben az elsőfokú határozatot helybenhagyja, megváltoztatja vagy megsemmisíti. A határozat megsemmisítése mellett az ügyben első fokon eljáró közigazgatási szervet új eljárásra is utasíthatja, ha úgy ítéli meg, hogy kevés a rendelkezésre álló adat, vagy a tényállás további tisztázása szükséges.

Ha a fellebbezés nem éri el a célját, akkor további jogorvoslati lehetőségként kérhető a határozat bírósági felülvizsgálata.

Adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálata

Ha az adózó a NAV szervezetén belül sem az észrevételekkel, sem a fellebbezéssel nem tudott érvényt szerezni az igazának, akkor igénybe vehető a bírósági út. Míg a korábbi adózói érvelések elbírálása az adóhatóság szervezetén belül történt, addig a bíróság független igazságszolgáltató szervként jár el. A bírósági utat azonban csak az veheti igénybe, aki a fellebbezési jogával is él.

Az adóhatósági határozat bírósági felülvizsgálata keresettel kérhető. Új rendelkezésként kötelező az elektronikus kapcsolattartás a 2016. július 1. napján és az azt követően indult közigazgatási eljárás során hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránti perekben a jogi képviselővel eljáró fél és a belföldi székhelyű gazdálkodó szervezet számára. Ezekben a perekben a keresetlevelet és mellékleteit elektronikus úton az erre rendszeresített ÁNYK űrlapon kell az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél benyújtani.

Az adóhatóság másodfokú jogerős határozatát a bíróság az adózó kérelmére jogszabálysértés esetén megváltoztatja vagy hatályon kívül helyezi, és ha szükséges, az adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasítja.

Közösségi jog és az Európai Unió Bírósága

Egyes esetekben, ha az ügy természete olyan és a bírósági út sem hozza meg a várt eredményt, akkor az adózó akár az Európai Unió Bíróságához is fordulhat. Ez kevésbé gyakori eset, mivel az eljárás igen hosszadalmas és olyan ügyekben van rá lehetőség, ahol a közösségi joggal ellentétes ítélet született.

Általánosan érvényes azonban, hogy a tagállamok állampolgárai minden, a nemzeti bíróság előtt zajló ügyekben hivatkozhatnak a közösségi jogra. A közösségi jog ugyanis közvetlen hatállyal bír és elsődleges a nemzeti joggal szemben.

**dr. Szeiler Nikolett, ügyvéd,
adótanácsadó ▶**

adózána

MINDEN EGY HELYEN, AMIT AZ ADÓZÁSRÓL TUDNI KELL:

- ⊗ ADÓZÁS
- ⊗ SZÁMVITEL
- ⊗ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS
- ⊗ MUNKAJOG
- ⊗ CÉGJOG

Az akció feltételei a 2016. június 11. és július 31. között megrendelt és 2016. augusztus 12-éig befizetett előfizetésekre vonatkoznak.

Most minden új és hosszabbító előfizetőnek

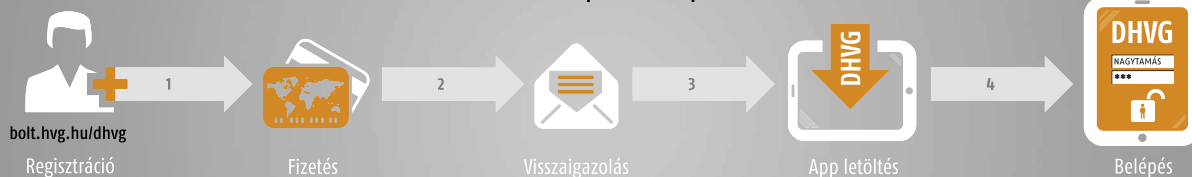
**HVG ADÓ 2016-
ÉVKÖZI VÁLTOZÁSOK
különszám**

RÉSZLETEK

HVG-ELŐFIZETÉS DIGITÁLISAN IS!

Előfizetés lépésről lépésre:

bolt.hvg.hu/dhvg-elofizetes

Halmazható-e a szochokedvezmény? Mikor igen, mikor nem

Ugyanazon munkavállaló után hány-szor vehető igénybe szochokedvezmény? Ismertetjük, mikor tiltott a többszörözés, és mikor nem.

A szociális hozzájárulási adóval kapcsolatos „kedvezményhalmazás” elkerülése érdekében a szociális hozzájárulási adóról (is) szóló 2011. évi CLVI. (Ea.) törvény 463. paragrafusa eddig is rögzítette, hogy a kifizető az ugyanazzal a természetes személlyel fennálló, adófizetési kötelezettséget eredményező jogviszonyára tekintettel csak e fejezet, vagy az adókedvezményt megállapító törvény külön rendelkezése alapján vehet egyidejűleg igénybe több olyan adókedvezményt, amelynek igénybevételére egyébként jogosult. Külön rendelkezés hiányában a kedvezmények közül a kifizetőnek választania kell, illetve választhat.

E tiltás tehát azt zárja ki, hogy egy foglalkoztató egy munkavállalóval kapcsolatban egy adott jogviszony keretében a lehetséges szociális adókedvezmények közül – külön előírás híján – legfeljebb egy lehetőséggel élhet.

Például, ha egy 25 év alatti pályakezdő munkavállalóról van szó, aki ráadásul gyermekgondozást segítő ellátásban is részesül, a munkaadó eldöntheti, hogy az Ea. 462/B § (2) bekezdésében foglaltak szerinti pályakezdőket megillető kedvezménnyel él-e vele kapcsolatban, vagy éppen a 462/D szakasza szerinti kedvezmény szabályt alkalmazza.

A fent említett szabály azonban nem zárt be minden kikaput, így ez év június 16-ától az Ea. törvény egy új 463/B szakasszal bővült, ami arról rendelkezik, hogy az e fejezet alapján érvényesíthető kedvezmények egy adott hónap tekintetében egyszeresen vehetők igénybe ugyanazon kifizető és magánszemély között ismételtén létesített munkaviszony során. Az ugyanazon kifizető és magánszemély között egyidejűleg fennálló több munkaviszony esetében az e fejezet alapján érvényesíthető kedvezmények egy adott hónap tekintetében egyszeresen vehetők igénybe. Az e fejezet alapján érvényesíthető kedvezmények igénybevételét ugyanazon kifizető és magánszemély között ismételtén létrejött munkaviszonyok során az elsőként létrejött munkaviszony, az egyidejűleg fennálló munkaviszonyok esetében a kifizető döntése alapozza meg.

Az új előírás tehát azt tiltja meg, hogy

- ha tárgyhónapon belül ugyanazon kifizető és magánszemély között egymást

követően több munkaviszony létesül, a kedvezménnyel csak egy jogviszony esetében lehet élni (például ha az 55 év feletti munkavállaló jogviszonya június 14-ével nyugdíjazás miatt megszűnik és június 16-ával ismét létrejön, akkor a foglalkoztató nem élhet mindkét jogviszonyban a kedvezménnyel), illetve

- ha a munkavállaló és a munkáltató között egyidejűleg két munkaviszony áll fenn, akkor csak az egyikben – a munkáltató döntése szerinti – munkaviszonyban lehet igénybe venni.

Az ugyanannál a foglalkoztatónál fennálló többes munkaviszony különösebben nem jellemző, hiszen a több munkakörben tevékenykedő dolgozóval általában egy munkaviszonyt létesítenek. Elméletileg ugyanakkor nem kizárt, hogy egy munkaviszonyban álló ügyvezető további munkaviszonyt létesítsen a társaság tevékenységében való személyes közreműködésre is.

A szociális hozzájárulási adókedvezmény többszörös igénybe vételének tilalmát az új rendelkezés azonban csak az egyidejűleg fennálló munkaviszonyok esetére zárja ki. Nincs viszont akadálya annak, hogy egy társaság a megváltozott munkaképességű – munkaviszony keretében is foglalkoztatott – társas vállalkozó tagja után egyidejűleg két kedvezménnyel éljen.

Persze ennek feltétele, hogy az érintett tag munkavállaló rendelkezze Rehabilitációs Kártyával, míg a megváltozott munkaképességére tekintettel az után a társas vállalkozó után jár az adókedvezmény az Ea. 462/A szakasza alapján, aki 2011. december 31-én rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, és az a törvénymódosítást követően rokkantsági ellátással vagy rehabilitációs ellátással alakul át, illetve rokkantsági ellátásban részesül és egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 50 százalékos vagy kisebb mértékű.

Az említett feltételeknek megfelelő személy esetében az Ea. törvény új tiltó rendelkezése ellenére sincs akadálya egyidejűleg két kedvezmény alkalmazásának.

Az Ea. törvény június 16-ától egyébként egy új – a kutatás-fejlesztési tevékenység után érvényesíthető – (462/H §) adókedvezménnyel bővült. E kedvezmény érvényesítése viszont nem zárja ki az e fejezetben szabályozott más kedvezmények igénybevételét.

Az egyes adókedvezmények más-más kifizetőnél történő párhuzamos érvényesítésére – a jogosultsági feltételek fennállása esetén – továbbra sincs tiltó rendelkezés.

Széles Imre, társadalombiztosítási szakértő

Mérsékeltheti az adóelőlegét – de jól számoljon, hogy meg ne bánja!

Az árbevétel jelentős visszaesésekor gondot okozhat a korábbi teljesítmény alapján meghatározott adóelőleg megfizetése. Ilyenkor kérhető a kötelezettség mérséklése. Ismertetjük, hogy hogyan, milyen feltételekkel és következményekkel.

A vállalkozások nagy része – a naptári éves adózók – májusban elkészítette a 2015. évi társasági adó vagy kiva bevallását, továbbá helyi iparüzési adójának bevallását. A 2015. évi tényleges adófizetési kötelezettség alapján meg kellett határozni a következő kifizetést – a 2016. július 1. és 2017. június 30. közötti időszak – társaságiadó-előlegre és helyi iparüzési adóra vonatkozó kötelezettségét. Az adóelőleg-megállapítási módszernek a lényege, hogy az előző évi adót írják elő a következő 12 havi időszakra adóelőlegként. Ez logikus olyan adófajtáknál, amelyek zárlati és számítási műveleteket igényelnek, így év közben nem lehet rendszeresen ezeket megállapítani. Így a tárgyévi tényleges adatok alapján nehéz lenne meghatározni az előlegfizetést, hiszen mindig zárnunk kellene, s rendkívüli zárások számításai több tévedési lehetőséget hordoznának.

Ettől eltér a kiva adó nem előlege, ahol bizonyos leegyszerűsítésekkel és negyedévi (havi) analitikákkal mégis a tényleges tárgyévi folyamatok alapján történik az adóelőleg fizetése. A társasági adónál és az iparüzési adónál azonban a bázis alapján fizetjük az adóelőleget.

Az egyszerűsítésnek, a folyamatos időszaki zárások elkerülésének azonban megvan az a hátránya, hogy ha a tárgyévben jelentősen csökken például a nyereség vagy az árbevétel, akkor jóval nagyobb összeget fizetünk be adóelőlegként, mint amennyi majd a tényleges adó lesz. Ennek pedig az a következménye, hogy hosszú ideig – például 2017. júniusig – kell várunk arra, hogy a befizetett adót visszakaphassuk, ami sok esetben, vagy a nehezebb pénzügyi helyzetben elég kedvezőtlen körülmény.

A társaságiadó-előleg összegét a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (Tao.) 26. paragrafusa alapján az adózó számítja ki és az adóévet megelőző adóévről szóló adóbevallással egyidejűleg vallja be. Megjegyzendő, hogy az adóévben átalakuló adózó az átalakulás napjától számított 30 napon belül társaságiadóelőleg-bevallást is tesz (az adózás rend-

jéről szóló 2003. évi XCII. törvény – Art. 33. paragrafus (8) bekezdése). Tehát ha a gazdasági körülmények módosulnak (például az adózás előtti eredmény csökkenni fog), vagy az adózási feltételek változnak (például látványcsapatsport-támogatás nyújtását tervezi a vállalkozó 2016. augusztusában, s ennek alapján előre látja, hogy a 2016-os társasági adója jelentős mértékben csökken), akkor sem módosul automatikusan a már bevallott társasági adó előlege. Ilyenkor az Art. önellenőrzésre vonatkozó szabályai nem alkalmazhatók. Ugyanakkor a vállalkozónak lehetősége van az adóelőleg módosítását kérni az adóhatóságtól – az Art. 42. paragrafusának (2) bekezdése alapján – ha előlegét az előző időszak (év, negyedév, fél-év) adatai alapján fizeti, és számításai szerint adója nem éri el az előző időszak adatai alapján fizetendő adóelőleg összegét.

Az adóelőleg módosítását az esedékesség időpontjáig lehet kérelmezni. Sőt, azt is lehet kezdeményezni indokolt esetben, hogy az adóelőleget ne egyenlő részletekben fizessük meg [Art. 43. § (3) bekezdés]. Az adóelőlegek összegének csökkentési kérelmét ugyanakkor indokolni kell. Tehát számszerű adatokkal kell alátámasztani, hogy az érvényben lévő bázisalapú előleg összege túlzott a várható adóalapozhoz, illetve a feltételezett várható társasági adónkhoz képest.

Például negyedéves társaságiadóelőleg-fizetésnél 2016. október 20-án kell először fizetni a 2015. évi bevallás alapján az új adóelőleget, így ezt az időpontot megelőzően szükséges benyújtani a mérséklési kérelmet. Ebben a kérelemben érdemes kitérni arra, hogyan alakulnak az üzleti évet befolyásoló azon gazdasági események, amelyek az adót is befolyásolják, valamint levezetni a várható adóalapot és az adó összegét.

Ez egyben a társasági adó esetén azt jelenti, hogy akár elkészíthetjük a tervezett-eredmény-kimutatást, valamint a meghatározó adóalap korrekciós tényezők becslését, illetve az adókedvezmények változásának adatait (lásd például a korábban utalt látványcsapatsport-támogatás nyújtását), de ha érintett a vállalkozás, akkor a jövedelem-(nyereség-) minimum levezetését is érdemes bemutatni. Ezzel el lehet kerülni a hiánypótlásokat. Az ügyintézési határidő az Art. 5/A paragrafus (1) bekezdése alapján 30 nap, melybe azonban nem tartozik bele a hiánypótlás időtartama (vagyis a hiánypótlásra irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő).

Az adóelőleg mérséklését akkor érdemes kérni, ha ez reálisan megalapozott, figyelembe véve, hogy az adózás rendjéről szóló törvény 172. paragrafusának (13) bekezdése

szankcionálja, ha a mérséklési kérelemben alulbecsültük a várható társasági adót. E szerint az adózó 20 százalékig terjedő mértékű mulasztási bírságot fizet, ha az előző időszak adatai alapján előírt (bevallott) adóelőlegét mérsékelte, és ezért kevesebb adóelőleget fizetett, mint amennyit tényleges eredménye alapján kellett volna.

A bírság alapja az előző időszak adatai alapján előírt (bevallott) adóelőleg és a mérsékelt adóelőleg különbözete. A bírság 20 százalékig terjedhet, ugyanakkor megjegyzendő, hogy – az Art. 172. paragrafus (21) bekezdése szerint – ez esetben is mérlegeléssel szükséges a konkrét bírságösszeget meghatározni, így például mérlegelhető körülmény lehet, hogy az adózó magasabb adófizetési kötelezettségét a kérelem benyújtásakor előre nem látható ok eredményezte!

A társaságiadó-előleg mérséklése gyakrabban merül fel az adózási rendszerek változtatásánál, például ha az egyszerűsített vállalkozási adó vagy a kata alanya tér vissza a társasági adó rendszerébe. Ilyenkor a társasági adó háromhavonta esedékes előlege a megszűnő évi vagy kata időszakos bevételének 1 százaléka, ha a megelőző adóév 12 hónap – egyébként ezt is arányosítani (évesíteni) szükséges. Ebben az esetben is érdemes az első társasági adós adóév adóalapját megbecsülni és megalapozott esetben adóelőleg-mérséklést benyújtani.

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 41. paragrafus (1) bekezdése alapján a vállalkozó a helyi iparűzési adóban az előlegfizetési időszakokra – az egyes esedékességi időpontokra eső összeg feltüntetésével önkormányzatoként – adóelőleget köteles bejelenteni a bejelentkezéssel (átalakulással) egyidejűleg az adóhatóság által rendszerezett nyomtatványon, illetve minden más esetben a bevallás-benyújtással egyidejűleg bevallani. Az iparűzési módosítását szintén az esedékesség időpontjáig benyújtott kérelemben lehet kérni.

Tehát az adóelőleg módosítása az Art. 2. számú melléklet II. A/2. pont alapján március 15-éig, illetve szeptember 15-éig kérelmezhető. Például, ha egy vállalkozó a 2014. évi bevallása alapján kivetett 2016. márciusi adóelőlege 10 millió forint, de a 2015. évi bevallása alapján az éves adóelőleg 2016-ra 12 millió forint, akkor 2016. szeptemberre az önkormányzat 2 millió forintot írt elő.

Ebben az esetben, ha a vállalkozó azt látja még a szeptemberi esedékesség előtt, hogy az árbevétel és a helyi iparűzési adó alapja elmarad a bázisalapú 12 millió forintos helyi iparűzési adótól, akkor – általában külön formanyomtatványon – kérelmezheti

a kivetett adóelőleg módosítását. Ennek során szintén külön kell indokolni a várható adóalap levezetését, s ennek alapján 2 millió forintig egyszerűen el lehet érni a példában az adóelőleg mérséklését, de nagyobb mértékben – a formai szabályok szerint – nem.

A helyi adóról szóló törvény szerint ugyanis, ha az adóévet megelőző adóév időtartama 12 hónapnál nem rövidebb, akkor az előlegfizetési időszakra fizetendő adóelőleg első részletének összege az adóévet megelőző adóév adójának és az adóév harmadik hónapjának 15. napjára már bevallott, bejelentett adóelőleg-részlet pozitív különbözete, az előlegfizetési időszakra fizetendő adóelőleg második részletének az összege az adóévet megelőző adóév adójának fele.

Tehát az előzőekből adódik, hogy negatív különbözetről – negatív adóelőlegről, ami visszájára – a hivatkozott törvény nem szól. Így, ha az előző példában a vállalkozó azt vezetné le 2016. augusztusában, hogy a várható bevételei alapján a helyi iparűzési adó összege 9 millió forintba becsülhető, és ezért kéri az adóelőlegének 3 millió forintos csökkentését, akkor a szeptemberi esedékesség előtt a hivatkozott szabályok alapján az önkormányzatok csak 2 millió forintot mérsékelhetnének. Ugyanis a szeptemberi esedékes iparűzési adó-előleg előírása csak 2 millió forint, és a 2016. márciusi előírás már a kérelem esedékessége előttinek számít. Így az ilyen speciális esetekben csak az önkormányzatok jóindulatára számíthatunk.

A helyi iparűzési adó előlegénél is érdemes tudni, hogy az Art. 172. paragrafusának (13) bekezdés szerint az adózó 20 százalékig terjedő mértékű bírságot fizet, ha az előző időszak adatai alapján előírt (bevallott) adóelőlegét mérsékelte, és ezért kevesebb helyi iparűzési adóelőleget fizetett, mint amennyit tényleges árbevétele, adóalapja alapján kellett volna. A bírság alapja az előző időszak adatai alapján előírt (bevallott) adóelőleg és a mérsékelt adóelőleg különbözete.

**Szolnoki Béla, adósértő,
könyvvizsgáló**

Szokásos piaci ár, transzferár: így csökkentheti társaságiadó-alapját

A kapcsolt vállalkozások sok esetben a piaci ártól eltérő áron – transzferáron – kötnek egymással szerződést. Ezt jogszabály sem Magyarországon, sem nemzetközi szinten nem tiltja. Ugyanakkor minden ország védi az adóbevételét, ezért szokásos piaci ár és transzferár-különbözet megha- ▶

tározásával általában előírják az államok az adóalapok (társasági adó, helyi adó) módosítását vagy a szokásos piaci árat tekintik az adó (például az áfa) alapjának. Cikkünkben a magyarországi társasági adó-összefüggések egy részét mutatjuk be.

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (Tao.) a szokásos piaci árral kapcsolatban szabályozza

- az adóalap-módosítás feltételeit, irányát és mértékét,
- a szokásos piaci ár meghatározásának módszereit,
- a szokásos piaci ár meghatározását tartalmazó nyilvántartási kötelezettséget.

Az adóalap-módosítás feltételei, iránya, mértéke

Az adóalap-módosítás alkalmazandó a kapcsolt vállalkozások által a szokásos piaci ártól eltérő áron

a) kötött szerződések, megállapodások esetén,

b) az alapító adózó, a tőkét befogadó adózó által a jegyzett tőke, tőketartalék nem pénzbeli hozzájárulással történő teljesítése, emelése esetén,

c) a vagyont kiadó adózó, a tag (részvényes) a jegyzett tőke tőke kivonással történő leszállítása esetén, jogutód nélküli megszűnéskor a nem pénzben történő vagyonkiadásra, valamint a nem pénzben fizetett osztalékra.

A b) és c) pont alatti rendelkezés szerint tehát akkor merül fel az adóalap módosítása, ha az ügylet nem a kapcsolt felek közötti szerződésen, megállapodáson alapul, de többségi befolyással rendelkező vagy az alapítással ilyenén váló tag (részvényes) teljesíti a nem pénzbeli hozzájárulást, illetve részesedik a vagyonból. Fontos kivétel azonban, hogy egy meglévő társaság jegyzett tőkéjének emelésével többségi befolyást szerző és a tőkét befogadó nem köteles tekintettel lenni a szokásos piaci ár szabályaira, függetlenül attól, hogy korábban tag (részvényes) volt vagy sem. Ha viszont többségi befolyással rendelkező emeli meg a jegyzett tőkét nem pénzbeli hozzájárulással, akkor már figyelemmel kell lenni a szokásos piaci ár szabályaira.

Nem kell a b) pont alapján a szabályokat alkalmazni, ha az alapításra átalakulás, egyesülés szétválás keretében kerül sor.

Az adóalapot akkor kell módosítani, ha az ellenérték, a vagyoni hozzájárulás értéke, a kiadott vagyon, a nem pénzbeli osztalék

– értékét a szokásos piaci ártól eltérő értéknek vették figyelembe, és

– ennek következtében az adózónál az adózás előtti eredmény az ügylet megvalósí-

tásának adóévében vagy később, a költségek elszámolásának adóévében kisebb vagy nagyobb annál, mint lenne, ha szokásos piaci árat vennének figyelembe.

A társaságiadó-alapot növelni kell, ha a kapcsolt vállalkozások transzferát alkalmaznak, és ennek következtében az adózás előtti eredmény kisebb, mint a szokásos piaci ár mellett lett volna. Növelésként a szokásos piaci ár és a transzferár különbözetét kell figyelembe venni abban az adóévben, amelyben teljesül, hogy kisebb az eredmény, mint a szokásos piaci ár mellett lenne. Ez azt is eredményezi, hogy például egy, a szokásos piaci ár felett beszerzett tárgyi eszközknél kimutatott különbözetet az értékcsökkenés elszámolásának időszaka alatt kell növelő tételként (részletekben) figyelembe venni. Ezt akkor is teljesíteni kell, ha időközben megszűnt a felek között a kapcsolt viszony.

A társaságiadó-alapot csökkenteni kell, ha a kapcsolt vállalkozások transzferát alkalmaznak, és ennek következtében az adózás előtti eredmény nagyobb, mint a szokásos piaci ár mellett lett volna. A módosítás időtartama ebben az esetben is hasonlóan több év, mint a növelő tétel esetében.

A csökkentés további feltétele 2016-2017-ben, hogy az adózóval szerződő kapcsolt vállalkozás belföldi illetőségű adózó, vagy olyan külföldi személy (az ellenőrzött külföldi társaság kivételével) legyen, amely/aki az illetősége szerinti állam jogszabályai szerinti társasági adónak megfelelő adó alanya, és rendelkezik a másik fél által is aláírt okirattal, amely tartalmazza a különbözet összegét. 2018-tól a feltétel kiegészül azzal, hogy az adózó rendelkezik a másik fél nyilatkozatával, miszerint a másik fél a különbözet összegét (a másik félre vonatkozó jog szerinti szokásos piaci ár elve alapján meghatározott összeget) figyelembe veszi (vette) a társasági adó vagy az annak megfelelő adó alapjának meghatározása során.

Nem alkalmazható a csökkentés (de a növelés kötelező), ha az egyik fél ellenőrzött külföldi társaságnak minősül (Tao. 4. § 11. pont).

Nem kell sem a növelő, sem a csökkentő tételt alkalmazni a belföldi illetőségű adózó külföldi telephelye és a nem belföldi illetőségű vagy gazdasági tevékenységet nem belföldi telephelyen végző kapcsolt vállalkozása közötti ügyletre, ha a belföldi illetőségű adózó nemzetközi szerződés (általában a kettős adóztatás elkerülését szolgáló egyezmény) rendelkezése alapján a társaságiadó-alapját úgy módosítja, hogy az ne tartalmazza a külföldön adózatható jövedelmet, azaz a külföldi telephely jövedelme csökkenti a belföldi adóalapot. Nem vonatkozik tehát ez a

kivétel a külföldi vállalkozó és belföldi telephelye, illetve az adózó és a külföldi telephely közötti ügyletekre. A magyar állam által kötött egyezmények jellemzően mentesítik a külföldi telephely jövedelmét az adókötelezettség alól, így a mentesség széleskörű lehet.

Nyilvántartási kötelezettség

Az adóalap-módosítást a szokásos piaci árról készített nyilvántartással kell megalapozni, kivéve, ha a nyilvántartás alól a Tao. vagy a szokásos piaci ár meghatározásával összefüggő nyilvántartási kötelezettségről szóló 22/2009. PM-rendelet nem mentesíti az adózókat.

A Tao. alapján mentesül a nyilvántartási kötelezettség alól

- az adóév utolsó napján kisvállalkozásnak minősülő gazdasági társaság, egyesülés, európai részvénytársaság, szövetkezet, európai szövetkezet és külföldi vállalkozó,
- a közhasznú non-profit gazdasági társaság, és
- az az adózó, amelyben az állam közvetlenül vagy közvetve többségi befolyással rendelkezik.

A PM-rendelet alapján az adózó mentesül a nyilvántartási kötelezettség alól

- magánszeméllyel nem egyéni vállalkozóként kötött szerződése alapján,
- ha a megfelelő kis- és középvállalkozást közös beszerzés, értékesítés érdekében, a versenyhátrány megszüntetésére hozták létre (Tao. 18. § (3) bekezdés),
- ha az ügylettel kapcsolatban a szokásos piaci árat az állami adóhatóság határozatban megállapította (ekkor a mentesség a kérelem benyújtásának adóévével annak az adóévnek az utolsó napjáig áll fenn, amelyben a határozat érvényessége megszűnik),
- a szolgáltatás, termékértékesítés ellenértékének változatlan összegben, illetve értékben történő áttérhelése esetén, ha az annak alapján felmerülő költséget az áttérhelő, kapcsolt vállalkozási viszonyban nem állótól történő igénybevétele, beszerzése alapján számolta el,
- az ingyenes pénzeszközátadás és -átvétel esetén,
- ha a szerződés alapján történő teljesítések értéke az adóévben (általános forgalmi adó nélkül számított) szokásos piaci áron az 50 millió forintot nem haladja meg (az értékhatár megállapításánál – az összevonás tényétől függetlenül – a PM-rendelet szerint összevonható szerződések alapján történő teljesítések értékét együttesen kell figyelembe venni), ►

- a tőkepiacról szóló törvény (2001. évi CXV. törvény) szerinti tőzsdei ügylet, továbbá meghatározott összegben rögzített hatósági ár vagy jogszabályban meghatározott más ár alkalmazása esetében, kivéve, ha bennfentes kereskedelem és tisztességtelen árfolyam-befolyásolás áll fenn vagy az árat jogszabály megsértésével alkalmazták,
- a belföldi illetőségű adózó külföldi telephelye és a nem belföldi illetőségű vagy gazdasági tevékenységet nem belföldi telephelyen végző kapcsolt vállalkozása közötti ügyletre, ha a belföldi illetőségű adózó nemzetközi szerződés rendelkezése alapján a társaságiadó-alapját úgy módosítja, hogy az ne tartalmazza a külföldön adózatható jövedelmet.

2017-től nem kell alkalmazni a vonatkozó szabályokat a külföldi vállalkozó és a belföldi telephelye közötti ügyletre, ha a belföldi telephely ezen ügylete nemzetközi szerződés rendelkezése alapján nem keletkeztet magyar társaságiadó-fizetési kötelezettséget. Ez akkor fordulhat elő, ha nemzetközi szerződés alapján a telephely jövedelme a vállalkozás illetősége szerinti államban adózik (ilyen szerződésről nincs tudomásom), vagy az adott ügyletre nemzetközi szerződés alapján nem kell a transzferár-szabályokat alkalmazni.

Pölöskei Pálné, okleveles adószakértő, okleveles könyvvizsgáló

AJÁNLÓK:

A zöld, piros, kék és barna után itt a sárga lámpa az egészségügyben

Az eddigi négy után egy újabb szín, a sárga jelzi az orvosnál a beteg társadalombiztosítási státuszát. Összefoglaltuk, miről árulkodik az új szín, illetve mi olvasható ki abból, ha a másik négy lámpából gyullad ki a valamelyik.

2007 áprilisa óta ellenőrzik a társadalombiztosítóval szerződött egészségügyi szolgáltatók az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot az OEP nyilvántartásában. 2016. július 15-éig a jogviszony-ellenőrzés során négy lámpa (zöld, piros, kék és barna lámpa) adott tájékoztatást arról, hogy az ellátásban részesülő rendelkezik-e érvényes táj számával, illetve az ellátásának fedezete megfizetésre került-e. A négy lámpa 2016. július 15-étől egy újjal, sárga lámpával bővült.

A sárga lámpa azoknál a személyeknél

jelenik meg, akik – az alábbi várakozási idő letelte után – egészségügyi szolgáltatásra úgy jogosultak, hogy arra vonatkozóan megállapodást kötöttek. Az egészségügyi szolgáltatásra szóló megállapodást azok a személyek köthetik meg, akik az 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) szerint nem biztosítottak és egészségügyi szolgáltatásra egyéb jogcímen sem jogosultak. A megállapodás alapján fizetendő járuléka havi összege:

- nagykorú állampolgár esetén a minimálbér (azaz 111 ezer forint) 50 százaléka,
- 18 évesnél fiatalabb gyermek, valamint Magyarországon nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató külföldi tanuló esetén a minimálbér 30 százaléka.

2016. július 31-éig a megállapodás első 6 hónapjában – az úgynevezett várakozási időszakban – az érintett személy csak sürgősségi ellátásokra jogosult, kivéve, ha a megállapodás megkötésével egyidejűleg az előírt járuléka befizetése 6 hónapra megtörténik. 2016. augusztus 1-jétől a várakozási időszak 24 hónapra emelkedik, így a megállapodás alapján az első 24 hónapra csak sürgősségi ellátás jár. Ha azonban a megállapodást kötő személy egy összegben befizeti a járulékot 24 hónapra – amely egy felnőtt esetében idén 1 332 000 forint –, akkor jogosult lesz egészségügyi szolgáltatásra a megállapodás megkötését követő hónap első napjától.

A lámpa bevezetését az indokolta, hogy a megállapodás alapján egészségügyi szolgáltatásra jogosultak a fenti várakozási idő letelte után sem jogosultak a teljeskörű egészségügyi szolgáltatásra.

dr. Radics Zsuzsanna, társadalombiztosítási szakértő

A teljes cikket itt olvashatja el:

http://adozone.hu/2016_os_valtozasok/Uj

Új adómentes juttatás 2017-től! Kinek adható albérlési támogatás?

A jelenleginél kedvezőbb feltétellel biztosíthatnak majd szálláshelyet, vagy akár lakhatási támogatást is nyújthatnak a szakképzett munkaerő hiányára panaszkodó munkáltatók a munkahely szerinti településen lakóhellyel nem rendelkező munkavállalók számára. Mindkét juttatás – bizonyos feltételek mellett – adómentesen adható.

Az ingyenes vagy kedvezményes szálláshely-juttatás (albérlési elhelyezés) adómentes lehetősége az szja-törvény 1. számú melléklet 8.6./f) pontjának a munkásszállás fogalmát meghatározó rendelkezésén alapul. A jelen-

leg hatályos megfogalmazás szerint a munkásszálláson ingyenesen vagy kedvezményesen biztosított lakhatás akkor adómentes, ha az a munkáltató tulajdonában lévő, vagy általa bérelt olyan szálláshelyen történik, amely lakóhelyiségenként egynél több olyan munkavállaló elhelyezésére szolgál, akinek nincs lakóhelye azon a településen, ahol a munkahelye van.

Ez jelenleg azt jelenti, hogy ha egy cég fontos szakképzettséget igénylő felelős beosztásra kiválasztott olyan munkavállalót kíván foglalkoztatni, aki nem vállalja az ingázást a másuttal lévő állandó lakóhelyéről, csak akkor bérelhet számára adómentesen lakást, ha abban szobánként legalább két munkavállalóját helyezi el. Konfliktusmentes megoldást ez csak akkor jelentene, ha a beköltözők például családtagok vagy barátok, és mindegyikük munkaviszonyban áll a céggel, ez viszont nem jellemző. A munkavállaló általában ragaszkodik az önálló szobához, akkor pedig annak a cég által fizetett bérleti díja adó- és járulékköteles jövedelem.

Jövőre a munkásszállás fogalmát meghatározó rendelkezés szerint az adómentességnek csak az egy lakóhelyiséggel rendelkező önálló ingatlan (például garzonlakás) esetében feltétele az egynél több munkavállaló elhelyezése, míg a több lakóhelyiséggel rendelkező önálló ingatlan esetében elegendő az is, ha minden szobában legalább egy munkavállaló lakik. Ez a munkavállalók szempontjából szállodában, panzióban történő elhelyezés esetén valóban kényelmesebb lakhatási lehetőség lesz a jelenleginél, azonban lakásban történő elhelyezés esetén továbbra is együtt jár a közös helyiségek használatának kényelmetlenségével.

Ám ez a probléma áthidalható lesz, ha a munkáltató nem természetben (nem munkásszállásnak minősülő lakásban) nyújt lakhatási lehetőséget, hanem adómentes mobilitási célú lakhatási támogatással járul majd hozzá a lakás bérleti díjához.

Surányi Imréné, okleveles közgazdász

A teljes cikket itt olvashatja el:

http://adozone.hu/2017_es_valtozasok/Uj

ABC a mezőgazdasági támogatásokhoz

A mezőgazdasági termékek feldolgozását és forgalmazását szolgáló beruházásokhoz (és egyes immateriális javak beszerzéséhez, előállításához) a társasági adó rendszerében három – a közösségi előírások szerint támogatásnak minősülő – kedvezmény vehető igénybe. Összefoglaltuk a kedvezmények belföldi és uniós feltételeit, illetve az adózók döntési lehetőségeit.

Megújult a HVG – próbálja ki kedvezményesen!

ÉVES

HVG-előfizetés

20%

kedvezményrel

25 980 Ft

FÉLÉVES

HVG-előfizetés

10%

kedvezményrel

14 610 Ft

NEGYEDÉVES

HVG-előfizetés

5%

kedvezményrel

7710 Ft

További exkluzív ajánlatok: bolt.hvg.hu/hvg-elofizetes

hvg

Társasági adóból igénybe vehető, állami támogatásnak minősülő kedvezmények

1. A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (Tao.) szerint a kis- és közepes vállalkozások a mezőgazdasági termékek feldolgozásához és forgalmazásához három olyan kedvezményt vehetnek igénybe, amelyek a beruházást ösztönzik és a közösségi előírások szerint állami támogatásnak minősülnek. E kedvezmények:

- a) az adózás előtti eredmény csökkentése
- a korábban még használatba nem vett ingatlan, valamint a korábban még használatba nem vett, a műszaki berendezések, gépek, járművek közé sorolandó tárgyi eszköz üzembe helyezése érdekében elszámolt adóévi beruházások értékével,
- az ingatlan bekerülési értékét növelő adóévi felújítás, bővítés, rendeltetés-változtatás, átalakítás értékével,
- az immateriális javak között az adóévben állományba vett korábban még használatba nem vett szellemi termék és szoftver felhasználási jog értékével.

A csökkentés legfeljebb az adózás előtti eredménnyel és – utoljára 2016-ban – legfeljebb 30 millió forinttal egyezhet meg. 2017-től a 30 millió forintos maximum hatályát veszti.

A kedvezmények – többek között – feltétele, hogy a beruházást négy adóéven belül üzembe kell helyezni, az immateriális jószágot használatba kell venni és ezen időszakban nem lehet más célra hasznosítani, elidegeníteni. Ha e feltételek nem teljesülnek, akkor a levont összeg kétszeresét hozzá kell adni az adóalapához. A kedvezmény mellett az üzembe helyezett tárgyi eszköz, immateriális jószág után az értékcsökkenési leírás az általános előírások szerint érvényesíthető [Tao. 7. § (1) bekezdés zs) pont, (11)–(12), 29/A § (26) bekezdések].

b) az adózás előtti eredmény csökkentése az adóév utolsó napján kis- és középvállalkozásnak minősülő adózónál a szabad vállalkozási zónában használatba vett tárgyi eszköz bekerülési értékének teljes összegével, azzal, hogy az így figyelembe vett bekerülési érték 1 százalékát, jármű esetében 3 százalékát kell állami támogatásnak kell tekinteni [Tao. 1. számú melléklet 14. pont].

c) a kis- és közepes vállalkozás beruházáshoz felvett hitel (a pénzügyi lízing) kamata után adókedvezményre jogosult. Ennek mértéke 2017-től a kamat összege. A 2016. adóévben az adókedvezmény

- 2013. december 31-éig megkötött hitelszerződés alapján a fizetett kamat után a kamat 40 százaléka, legfeljebb 6 millió forint,

- a 2013. december 31-ét követően megkötött hitelszerződés alapján a kamat 60 százaléka, legfeljebb 6 millió forint.

Az adókedvezmény feltétele a Tao. szerint

- a tárgyi eszköznek a hitelszerződés megkötését követő negyedik adóév végéig történő üzembe helyezése,
- a hitellel megszerzett tárgyi eszköznek az üzembe helyezés adóévében és az azt követő három adóévben történő üzemeltetése (elidegenítési tilalom).

Ugyanazon beruházáshoz a három kedvezmény együtt is igénybe vehető, ha a – később ismertetett – támogatási mértéket az adózó nem lépi túl.

A teljes cikket itt olvashatja el:

<http://adozona.hu/kereses?q=ABC>

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

Megbízási jogviszony munkaviszony mellett

Főállású munkaviszonyomban heti 40 órában tevékenykedem, irodai adminisztrátorként. Van-e arra lehetőségem (akár szabadságot kivéve), hogy egy másik cégnél besegítsek a nyári szabadságok miatt kieső emberek munkáját átvéve? Megbízási jogviszonyban szeretnék alkalmazni erre a körülbelül négy hétre. Ha van rá lehetőség, akkor mire kell figyelnem a megbízási szerződés elkészítésénél, hogy ne legyen törvénybe ütköző az új munkaviszonyom?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

Nincs akadálya annak, hogy a munkavállalónak egyszerre két munkaviszonya legyen, két különböző munkáltatónál, ahogyan annak sem, hogy a munkaviszonya mellett polgári jogi (például megbízási, vállalkozási) jogviszonyt létesítsen. A törvény ugyanis a munkaidőre, szabadságra, pihenőidőre stb. vonatkozó rendelkezések betartását munkáltatónként követeli meg, megbízási jogviszonynál ilyen előírások nincsenek.

Azt azonban javasolt megnézni a munkavállaló hatályos munkaszerződésében, hogy a munkáltató nem tiltja-e meg a további jogviszony létesítését, illetve nem köti-e azt előzetes bejelentési kötelezettséghez.

A másik cég esetén azt kellene megvizsgálni, hogy az irodai adminisztrációs feladatok valóban elláthatók-e megbízási jogviszonyban, a létrejött jogviszony tartalmi elemei ezt megengedik-e. Ennek

során abból kell kiindulni, hogy a feleket a szerződés megkötésénél megilleti a szerződési szabadság joga, mely alapján szabad akaratuk érvényesül a szerződés típusának és tartalmának megválasztása során. Ezen joguk azonban nem korlátlan, ugyanis a bírói gyakorlat szerint, ha a létrejött szerződés tartalma szerint munkaviszony állt fenn, azt a szerződést a felek akaratára sem vonhatja ki a munkajog szabályai alól (BH 2003. 432).

Ehhez a vizsgálathoz el kell határolni egymástól a munkaviszony és a polgári jogi jellegű megbízási jogviszony ismérveit. A jogviszonyok szempontjait a maguk összességében kell vizsgálni, ez alapján állapítható meg, hogy valóban megbízási szerződésről, vagy leplezett munkaviszonyról van-e szó.

A munkaviszonyra jellemző, hogy

- a munkavállaló munkavégzése munkabér ellenében történik,
- a munkakörbe tartozó feladatok elvégzésére irányul,
- a munkaszerződésben meghatározott helyen, előírt munkaidőben, személyesen, folyamatosan és rendszeresen, a munkáltató széles körű utasításai, irányítási és ellenőrzési joga mellett végzi feladatát a munkavállaló.

Erős alá-fölérendeltségi viszony érvényesül. A munkáltató egyes részfeladatok vonatkozásában is előírhatja, hogy azokat hogyan kell elvégezni. A munkáltató jogosult arra, hogy meghatározza a munkarendet, a szabadság kiadását, beossza a munkaidőt. Lényeges továbbá, hogy a munkavégzés költségeit a munkáltató viseli, a munkavégzés a munkáltató eszközeivel történik.

A munkavállalót rendelkezésre állási kötelezettség terheli, köteles az előírt helyen és időben, munkára képes állapotban megjelenni, a munkaidő alatt munkavégzés céljából a munkáltató rendelkezésére állni. A munkakörbe tartozó feladatok ellátása állandó és rendszeres munkavégzés, személyes munkavégzési kötelezettség jellemzi a munkaviszonyt.

Mindez a polgári jog körébe tartozó munkavégzésre irányuló jogviszonyok vonatkozásában nem tekinthető meghatározó kötelezettségnek, nem önmagában a jelenlét, a munkavégzésre történő készen állás, hanem szerződés szerinti szolgáltatás biztosítása, munkával elérhető eredmény a fő és meghatározó kötelem. Nincs a munkaviszonyra jellemző alá-fölérendeltségi viszony a felek között, saját eszközeivel végzi a megbízott a munkát, a teljesítéshez más személyt is igénybe vehet. A megbízási díj a szerződés teljesítésekor esedékes.

Polgári jogi jogviszony esetében a feladat elvégzésének kizárólag a határidejét vagy a teljesítési részhatáridőket, illetve az ügy el- látásának időpontját állapítja meg a megrendelő. A munkaidő nincs beosztva, a munka elvégzéséhez szükséges időt a vállalkozó saját maga szervezi, azt maga határozza meg a feladat által megkívánt módon. Mindezt nem érinti az a körülmény, ha például a megbízási szerződés alapján ellátandó feladatot egy, a megrendelő által meghatározott időpontban kell teljesíteni (például konferencia időpontja).

Ha a fentiek alapján lehetséges a megbízási jogviszony, a szerződés aláírásánál érdemes ügyelni arra, hogy az munkavállalóra bízott irodai adminisztrációs feladatok kellően körülhatároltak legyenek.

dr. Hajdu-Dudás Mária, munkajogász

Őstermelő helyi iparüzési adója

Figyelembe kell-e venni az őstermelő iparüzésiadó-bevallásában az árbevétel részeként az adóalap megállapításánál a különböző támogatások – például földalapú – összegét?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (Htv.) 35. paragrafusának (1) és (2) bekezdései értelmében adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett vállalkozási tevékenység. A Htv. alkalmazásában vállalkozónak minősül a gazdasági tevékenységet saját nevében és kockázatára haszonszerzés céljából üzletszerűen végző, a személyi jövedelemadóról szóló törvényben meghatározott mezőgazdasági őstermelő, feltéve, hogy őstermelői tevékenységből származó bevétele az adóévben a 600 ezer forintot meghaladja [52. § 26. pont b) alpont].

A mezőgazdasági őstermelő esetében a Htv. szerinti nettó árbevétel a tevékenység végzésével (termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás) közvetlen összefüggésben kapott – általános forgalmi adó nélküli – ellenérték, növelve a kompenzációs felárral és csökkentve az adóhatósággal elszámolt regisztrációs adó összegével, feltéve, hogy azt bevételként elszámolta, továbbá azon bevétellel, amelyet a számvitelről szóló törvény (Sztv.) alapján egyéb bevételként kellene elszámolni.

Az Sztv. az egyéb bevételek között szabályozza – egyebek mellett – a különféle jogcímen kapott (például egységes területalapú) támogatásokat. Ezen bevételek tehát nem minősülnek a Htv. szerinti nettó

árbevételnek, így az iparüzési adó alapjának megállapítása során nem vehetők figyelembe.

A területalapú támogatás a mezőgazdasági tevékenység gyakorlásától nem szakítható el teljes mértékben. Ezen támogatás azonban nem a termék eladásával és/vagy nem a szolgáltatás nyújtásával áll közvetlen összefüggésben, nem annak eredményéhez köthető, ezért e bevétel nem tartozik az iparüzésiadó-köteles nettó árbevételbe.

A nettó árbevétel és az anyagköltség szempontjából említést érdemel a gázolaj-felhasználás. A gázolaj felhasználására tekintettel visszatérített jövedéki adó az Sztv. szerint egyéb bevételnek minősül, tehát azt a nettó árbevétel és az iparüzési adó alapjának a megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni. A gázolaj jövedéki adója a gázolaj bekerülési értékének része, ezért a gázolaj felhasználásakor azt anyagköltségként kell elszámolni, és ekként azzal csökkenthető a nettó árbevétel a helyi iparüzési adó alapjának kiszámítása során.

A Htv. 39/A paragrafus (1) bekezdésének a) pontja a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint az adóévben átalány szerinti jövedelem-megállapítást (átalányadózás) alkalmazó magánszemély (egyéni vállalkozó, mezőgazdasági kistermelő) vállalkozó számára lehetőséget ad arra, hogy az adó alapját a Htv. 39. paragrafusának (1) bekezdésében foglalt főszabálytól eltérően állapítsa meg. Ennek megfelelően az adó alapja a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányban megállapított jövedelem 20 százalékkal növelt összege, azzal, hogy az adó alapja nem lehet több a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti – e tevékenységből származó – bevételének 80 százalékánál [Htv. 39/A § (2) bekezdés].

Ha a vállalkozó nettó árbevétele az adóévet megelőző évben a 8 millió forintot nem haladta meg, akkor arra is lehetősége van, hogy az adó alapját a nettó árbevétel 80 százalékában állapítsa meg [Htv. 39/A § (3) bekezdés]. Az adó alapjának egyszerűsített megállapítása adóévre választható; ezt legkésőbb az adóévről szóló bevallás benyújtására előírt határidőig kell bejelenteni az adóhatóságnál.

Lepsényi Mária, adószakértő

Teherfuvarozók munkaidő-elszámolása

Közúti áru fuvarozó vállalkozás két munkavállalója Németországba szállított, és 21 órát dolgozott folyamatosan. Hogyan kell a munkaidejüket elszámolni?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

A közúti áru fuvarozásra az 561/2006/EK rendelet, az AETR Egyezmény, a 2002/15/EK irányelv, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kktv.), valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Először is tudni kell, hogy megkülönböztetünk munka- és rendelkezésre állási időt. A fuvarozó munkaidejébe beleszámít minden olyan idő, amit a munkával kapcsolatban tölt el. Ide tartozik

- a vezetési idő
- a be- és kirakodási ideje,
- a jármű takarítására, fenntartására fordított idő,
- a jármű, a rakomány és az utasok a biztonságára, ezzel kapcsolatos tevékenységekre fordított idő,
- az előírások teljesítésére fordított idő. Ebbe beletartozik az adminisztráció (papírmunka), a rakodás felügyelete, vámhatósági ügyintézés ideje stb.,
- a be- és kirakodásra történő várakozás ideje, ha nem lehet előre tudni, hogy mennyi időt vesz igénybe (ezt kollektív szerződésben rendelkezésre állási időnek is át lehet minősíteni).

Rendelkezésre állási idő egy fuvarozónál minden olyan idő, ami nem pihenő- és nem munkaidő. Nem kell a „munkahelyen” tartózkodnia a sofőrnek, de bármikor készen kell állnia a munkavégzésre, a vezetésre. Ide tartozik, tehát rendelkezésre állási idő például, amikor

- az autóval kompon kelnek át,
- a járműszerelvényt vasútra rakták, a teljes vasúti szállítás ideje alatt,
- a határátkelésnél a várakozással töltött idő (de nem az araszolás, hiszen ott az autóban kell tartózkodni),
- a hétvégi kamionstop alatt eltöltött várakozás ideje,
- menetrend szerinti busz vezetőjénél az érkezés és indulás között eltöltött idő,
- az az idő, amit a váltósofőr a fekvőhelyen pihenve vagy a jobb oldali ülésben tölt el.

Mindehhez kapcsolódnak a részletszabályok. A Kktv. alapján munkaidőkeret alkalmazása kötelező. Ennek hossza legfeljebb négy, kollektív szerződés esetén hat hónap lehet. A heti munkaidő maximum 60 óra, a keret átlagában pedig 48 óra maximálisan.

A közúti közlekedésről szóló törvény 18/G paragrafusa szerint, amennyiben a munkavégzés – a munkavégzés helye szerinti helyi időszámítás szerint – részben a 00 és 04 óra közötti időszakra esik (a továbbiakban: éjszakai időszak), a napi munkaidő – ha kollektív szerződés, illetve munkaszerződés eltérően nem rendelkezik – a 10 órát ►

nem haladhatja meg. Más esetekben ennek nincs akadálya.

A napi vezetési idő általánosságban nem lehet több 9 óránál, azonban hetente két alkalommal meghosszabbítható 10 órára. Egy héten 6 napi vezetési időszak lehet. A heti vezetési idő nem haladhatja meg az 56 órát, a kétheti vezetési idő a 90 órát. Négy és fél óra vezetési időszak eltelte után legalább 45 perces szünetet kell tartani, de ez felosztható 15 perces és azt követő 30 perces szünetre.

A rendszeres napi pihenőidőnek legalább 11 órának kell lennie, amely heti három alkalommal 9 órára csökkenthető. A rendszeres napi pihenőidő felosztható egy 3 órás és egy azt követő, 9 órás pihenőidőre. Több fős személyzet esetén a járművezetőnek 30 órán belül legalább 9 órás napi pihenőidőt kell tartania.

A rendszeres heti pihenőidő 45 óra, amely kéthetente egyszer 24 órára csökkenthető, amit azonban három héten belül kompenzálni kell. A nemzetközi különjáratú személyszállítást végző autóbusz vezetője a heti pihenőidőt 12-szer 24 órás időszakkal elhalaszthatja, de ezt követően két rendes, vagy egy rendes és egy csökkentett heti pihenőidőt kell tartani, és a csökkentést három héten belül kompenzálni kell.

Fontos, hogy az Mt. 134. paragrafus (1) bekezdése szerint a munkáltatónak nyilvántartást kell vezetnie. Ennek keretében nyilvántartja

- a) a rendes és a rendkívüli munkaidő,
- b) a készenlét,
- c) a szabadság tartamát.

A gépkocsivezetők esetén a „jelenlét” nyilvántartása speciális, ennek pontos módjáról sem az Mt., sem a közúti közlekedésről szóló törvény nem ad eligazítást.

Célszerű, ha – külön táblázatban – a munkaidőkeret kezdő napjától kezdve nyilvántartja a vállalkozás

- a vezetési időt,
- a megszakitást,
- az egyéb munkavégzést,
- az éjszakai munkavégzést,
- a rendkívüli munkavégzést,
- a rendelkezésre állást,
- a munkavégzés közötti pihenőidő szabaddidőt (csak kétfős járat esetén),
- az egyéb munkavégzést (például rakodás),

- a napi – egybefüggő – pihenőidőt,
- a heti pihenőidőt, illetve
- esetleg külön oszlopban minden lényeges körülményt, például a betegszabadságot, a táppénzt, a rendes szabadságot, a munkaszüneti napot vagy az azon végzett munka, járatszám, menetlevél vagy fuvarlevél számát.

A pótlékokról a következőket fontos tudni:

Éjszakai időszak alatti munkavégzés esetén (00-04 óra) a munkavállalót az Mt. szerinti bérpótlék illeti meg. Munkaidőkereten felüli munkavégzés esetén az Mt. szerinti rendkívüli munkavégzésért járó díjazás illeti meg a gépkocsivezetőt. Amennyiben 12 órával korábban nem osztotta be a munkáltató a munkaidőt, a Kktv.18/E paragrafusa alapján rendkívüli munkavégzésért járó díjazást kell fizetni. A törvény szerint a munkavállalót a rendelkezésre állási időre az Mt. 144. paragrafus (1) bekezdésében az ügyelet esetén meghatározott munkabér illeti meg (40 százalékos bérpótlék).

dr. Kéri Ádám, ügyvéd, munkajogász

Értécsökkenés felújításnál

Kft. a céges gépkocsijára új gumiabroncsokat vásárol. Ha jól tudom, ez felújításnak számít. Ez esetben hozzá kell aktíválni a gépkocsi bruttó értékéhez, és így megállapítani az éves értécsökkenést. De, mi van akkor, ha a gépkocsi értéke már nulla, mert leíródott? A gumik beszerzése 100 ezer forint alatt marad. Ez esetben el lehet számolni egy összegben az értécsökkenést?

SAKÉRTŐNK VÁLASZA

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Szt.) 53. paragrafusának (6) bekezdése szerint nem számolható el terv szerinti, illetve terven felüli értécsökkenés a már teljesen leírt, továbbá terv szerinti értécsökkenés a tervezett maradványértéket elért immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél. Ehhez kapcsolódóan az előbbi előírás nyomán a vállalkozónak minősíteni kell a hasznos élettartam végén az eszközt, és dönteni annak további sorsáról (például értékesítés, selejtezés, egyéb jogcímenen történő átadás, illetve a további tartós használat, hasznosí-

tás) is. Ha pedig az eszközt tovább használják, akkor a vállalkozónak el kell döntenie, hogy még mennyi ideig fogja az eszköz szolgálni a tevékenységét, és mi lesz az új hasznos élettartam, mi az új maradványérték.

A számviteli törvény 47. paragrafusa határozza meg, hogy mely tételek tekinthetők az eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke részének. E paragrafus (7) bekezdése alapján a bekerülési értéknek része a tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges – és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben, vagy annak üzembe helyezéséig beszerzett – tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke, függetlenül attól, hogy az a tárgyi eszköz számlázott értékében vagy külön számlában jelenik-e meg. A számviteli törvény 48. paragrafusa szerint az elhasználdott tárgyi eszköz eredeti állaga helyreállításakor a tárgyi eszköz értékét növelő bekerülési értékről van szó.

A megvásárolt gumiknál mérlegelni kell, hogy azok tartósan szolgálják-e a vállalkozás tevékenységét, illetve a személygépkocsi rendeltetésszerű használatához szükségesek-e vagy sem? Ha tehát a gépkocsi könyv szerinti (nettó) értéke nulla, akkor feltételezhetően a gumiabroncsai sincsenek olyan állapotban, melyek a biztonságos, rendeltetésszerű használatához nélkülözhetetlenek – persze, ha jól állapították meg a maradványértéket –, s az ilyenkor vásárolt gumiabroncs az elhasználdott tárgyi eszköz eredeti állapotát állítja helyre.

Így az abroncs a gépkocsi bruttó értékének a része lenne, ha úgy döntene a cég, hogy az adott személygépkocsit tovább használja. Az Szt. szerint a 100 ezer forint egyedi beszerzési, előállítási érték alatti vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, tárgyi eszközök bekerülési értékét a vállalkozó – saját döntése alapján – a használatbavételkor értécsökkenési leírásként egy összegben is elszámolhatja. Ugyanakkor a kérdésben változott esetben nem erről van szó, hiszen nem csak gumiabroncsot vásárolt a cég, a tárgyi eszközt (gépkocsit) is már korábban használatba vette, s a tárgyi eszköz értékét növelő bekerülési érték ezzel együtt nem lesz 100 ezer forint alatt.

Szolnoki Béla, adószakértő, könyvvizsgáló

Kiadó: Kiadja a HVG Kiadó Zrt.,

1037 Budapest, Montevideo utca 14. Telefon: (+36 1) 436-2001 (HVG központ), Fax: (+36 1) 436-2014, E-mail: adozona@adozona.hu

Termékmenedzser: Vörös Tünde

Felelős kiadó: Kékesi Zsuzsa, online divízióvezető